

5.11.2015

HE 30/2015 vp /

Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto**Teema: Kuntien kustannusten karsiminen tehtäviä ja velvoitteita vähentämällä; mitä vähennetään ja mihin vähennykset kohdistuvat? Vaikutukset kuntatalouteen?**

Kuntien tehtävien karsiminen on vaikea tehtävä. Tehtävät ovat lisääntyneet ja laajentuneet vuosien saatossa. Nyt olemme tilanteessa, jossa karsiminen ja väljentäminen on tehtävä. Tässä työssä tarvitaan poliittista sitoutumista sekä valtion ja kuntien yhteistyötä.

Tehtävien ja velvoitteiden karsimisessa tulee tunnistaa, mistä suuret kustannukset syntyvät. On keskityttävä kuntien keskeisimpiin tehtäviin ja purettava niistä epäolennaisempia osia sekä joustavoitettava kuntien normiohjausta. Lainsäädännössä tulisi määritellä tavoitteet, ei tarkkoja mitoituksia ja velvoitteita. Jos kunnilta pyritään poistamaan pääasiassa kokonaisia tehtäviä, kiinnittyy huomio äärimmäisen pieniin asioihin.

Uudistuksille tulee asettaa taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Johtaminen tulee mahdollistaa asukas- ja asiakaslähtöisesti paikallisten olosuhteiden mukaisesti.

Kuntien kustannusten karsimiseksi tulee kunnille sallia mahdollisuus tehdä kokeiluja jopa sallimalla poikkeaminen nykylainsäädännöstä. Parhaat käytännöt tulee ottaa käyttöön laajasti. Digitalisaation hyötyjä tulee tavoitella, koska ne voidaan skaalata koko Suomeen. Lisäksi tulee tehdä aktiivisesti vaikutusten arviointia.

Velvoitteista aiheutuviin menoihin voidaan vaikuttaa

- kunnille määrättyjen tehtävien laajuutta säätelemällä,
- tehtävien järjestämistapaa koskevaa ohjeistusta väljentämällä ja
- tehtävien järjestämistä koskevia suosituksia poistamalla.

Kustannuksiin vaikuttaa se, mitä palveluja kunnan tulee järjestää, miten palvelu tulee järjestää ja millaista palvelun tulee olla.

Kuuden suurimman kaupungin kaupunginjohtajat ovat arvioineet yhdessä tehtävien ja velvoitteiden karsimista ja niiden kustannusvaikutuksia (liite 1):

1. Kuntien uusien tehtävien, velvoitteiden ja niihin liittyvien suositusten lisääminen on keskeytettävä.
2. Palvelukokonaisuuksia tarkastelemalla on mahdollista vähentää palvelujen tarjontaa kokonaisuhyvinvoinnin kärsimättä.

5.11.2015

HE 30/2015 vp /

3. Kuntien tehtävien henkilöstöä ja tehtävien toteuttamista sääteleviä velvoitteita ja suosituksia, kuten henkilöstömitoituksia, kelpoisuusehtoja, ryhmäkokoja, hoito- ja palvelutakuita sekä määräaikoja tulee purkaa laajamittaisesti ja kaiken jäljellejäävään säätelyn suosituserusteinen sanktiointi on poistettava. Henkilöstöä koskevia velvoitteita liittyy yli sataan kunnan tehtävää. Henkilöstön kelpoisuutta koskevia määräyksiä on lisäksi 90 velvoitteessa. Tehtävien toteuttaminen tai palvelujen saatavuus määräajassa on lukuisassa velvoitteessa.

Valtiovarainministeriö kysyi laajalla kyselyllä tehtävien ja velvoitteiden karsimiseksi tehtävään toimenpideohjelmaan kuntien kantoja (liite 2).

Kestävyyssvajeen näkökulmasta kuntien tehtävät tulee käydä läpi yksitellen ja arvioida niitä kriittisesti. Arviointityötä tulee tehdä kuntien kanssa yhdessä hyödyntäen kuntien osaaminen.

Palvelujen tarjontaa vähennettäessä on erityisesti huolehdittava siitä, että velvoitteen poistoista ei aiheudu kustannuksia toisaalle. Kuntien talouden tasapainon parantamisen kannalta kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsiminen sekä joustavuuden lisääminen paikallisten olosuhteiden huomioon ottaen on keskeistä.

Ari Konttas
rahoitusjohtaja Espoon kaupunki
ari.konttas@espoo.fi